

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах ринкової економіки, постійної зміни законодавчого простору, кон'юнктури ринку виникає потреба в одержанні повної, всебічної й оперативної інформації для керівництва підприємства. Основою створення інформаційної бази для прийняття управлінських рішень, систематизації потоків даних, які характеризують діяльність підприємства, покликана стати система управлінського обліку.

Управлінський облік, з погляду можливості його адаптації до специфічних вимог управління інноваційними процесами, може бути визначений як відособлений вид діяльності по забезпеченню управлінського апарата базовою інформацією для прийняття рішень, на основі планування, контролю та аналізу управління процесами впровадження й функціонування нововведень. Це обумовлено тим, що інноваційний сегмент діяльності підприємства з однієї сторони є специфічною сферою діяльності функціонування економічного суб'єкту з усіма ознаками, які притаманні такій сфері. Разом з тим, відокремленість управлінського обліку інноваційної діяльності не слід розуміти як повну його ізольованість від існуючої системи управлінського обліку.

Інноваційний процес охоплює ряд етапів від розроблення науково-технічної ідеї до її реалізації на комерційній основі. За визначенням П.Н. Завліна: «Інноваційний процес – це процес перетворення наукового знання в інновацію, тобто послідовний ланцюг подій, в ході яких інновація визріває від ідеї до конкретного продукту, технології або послуги і розповсюджується при практичному використуванні» [1].

Унікальність інноваційного процесу пояснюється інтеграцією в єдину систему науки, техніки, економіки, підприємництва і менеджменту.

О. І. Жилінська розглядає інноваційний процес, як процес створення, впровадження та вичерпання науково-технічного, соціально-організаційного і виробничо-економічного потенціалу нововведень, який складається з наступних етапів: фундаментальні дослідження, базовий етап на якому, створюються абсолютно нові наукові і технічні знання; прикладні дослідження на даному етапі оцінюються перспективи практичного впровадження нових та наявних наукових (технічних) знань; експериментальні розробки, на якому розробляється макет (дослідна модель) нового, або значно вдосконаленого продукту (пристрою, речовини); впровадження, включає патентування нововведень, сертифікацію нового продукту, впровадження інноваційної технології, або підготовку існуючої технології до випуску інноваційного продукту; виробництво, на даному етапі відбувається випуск інноваційної продукції; маркетингові дослідження, етап на якому оцінюється потенційний попит на інноваційну продукцію та визначаються пріоритетні сегменти ринку;

збут, етап реалізації інноваційної продукції; дифузія, поширення інновацій, через механізм ліцензійних угод [2, с. 322].

На відміну від науково-технічного прогресу інноваційний процес не завершується тільки впровадженням новації у виробництво, а має безперервний характер, оскільки з поширенням інновація вдосконалюється, стає ефективнішою, набуває нових споживчих якостей [3, с.147].

А отже, інноваційна діяльність є частиною господарського механізму підприємства, що перебуває в тісному взаємозв'язку з іншими його складовими частинами. Цей факт дозволяє розглядати управлінський облік інновацій як структурний елемент, органічно інтегрований в існуючу на підприємстві багатофункціональну систему одержання, обробки, інтерпретації й аналізу кількісних даних.

Відокремлення управлінського обліку процесу впровадження й функціонування нововведень викликано тим, що організаційна структура підприємств-новаторів змінюється, трансформується, приймає форму, найбільш адекватну для реалізації у виробництві інноваційної концепції розвитку. Виникаюча потреба в організації сприйнятливості виробництва до новітніх технологій, техніко-економічного обґрунтування їх необхідності на тій або іншій стадії виробничого процесу й професійної розробки механізму прийняття інноваційних рішень, приводить до появи інституту менеджерів по інноваціях.

Ця тенденція реалізується шляхом створення окремих структурних інноваційних підрозділів венчурного типу. Функції цих підрозділів досить різноманітні й обумовлені особливим станом інноваційної діяльності підприємства стосовно інших його сфер.

Численні завдання, які знаходяться у компетенції інноваційного менеджера, неможливо вирішити без спеціально організованої системи збору інформації про процеси, які відбуваються на підприємстві, тобто системи одержання облікових даних, що охоплює всі стадії інноваційного циклу.

Задовільної структури й необхідного якісного змісту необхідної інформації можна досягти за допомогою раціонально побудованої системи управлінського обліку інноваційних заходів. Вона дозволить достовірно відобразити стан інноваційного процесу й дослідити наявність вузьких місць у ньому, одержати іншу інформацію за допомогою якої можна об'єктивно формувати судження щодо необхідності і наслідків впровадження нових технологій.

Література

1. Завлин П.Н. Оценка эффективности инноваций / П.Н. Завлин, А.В. Васильев. – СПб. : Бизнес-Пресса, 2003. – 216 с.
2. Міждисциплінарний словник з менеджменту : навч. посіб. / [за ред. Д.М. Черваньова, О. І. Жилінської]. – К. : Нічлава, 2011. – 624 с.
3. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Бизнес-школа «ИНТЕЛ-СИНТЕЗ», 2008. – 593 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>